

Sygn. akt: III C 1684/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2018 roku

Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie w III Wydziale Cywilnym w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Szymon Stępień

Protokolant: apl.sąd. Beata Małyszko

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2018 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. P. (1)

przeciwko A. P.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej A. P. na rzecz powoda M. P. (1) kwotę 30.000 zł (trzydzieści tysięcy złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty od 1 lipca 2015 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. odstępuje od obciążania pozwanej kosztami procesu.

Sygn. akt III 1684/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18 stycznia 2018 roku

wydanego w postępowaniu zwykłym

Pozwem z dnia 26 czerwca 2015 roku powód M. P. (1) zażądał zasądzenia od pozwanej A. P. na swoją rzecz kwoty 30.000 złotych z odsetkami ustawowymi od tej kwoty od 23 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty oraz rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

W uzasadnieniu podał, że jest spadkobiercą ustawowym po zmarłym ojcu, R. P.. Wskazał, że spadek po nim, na podstawie testamentu nabyła w całości pozwana. Podniósł, że w skład spadku wchodzi nieruchomość położona w S. przy ul. (...) oraz jej wyposażenie.

Nakazem zapłaty z 20 lipca 2015 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie orzekł o obowiązku zapłacenia przez pozwaną na rzecz powoda kwoty 30.000 złotych z odsetkami oraz kosztami procesu.

Powyższemu nakazowi zapłaty pozwana sprzeciwiła się, zaskarżając go w całości. Doprowadziło to do utraty mocy przez nakaz zapłaty w całości. W sprzeciwie wniosła o oddalenie powództwa oraz podniosła, że powód przez 20 lat nie interesował się zmarłym ojcem, nie ponosił żadnych kosztów związanych z ojcem oraz z pogrzebem, nie utrzymywał kontaktów rodzinnych, co doprowadziło do wydziedziczenia powoda w testamencie.

W toku procesu strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 26 czerwca 2015 roku zmarł spadkodawca R. P.. Na podstawie testamentu 3 października 2008 roku spadek po nim nabyła w całości wprost pozwana A. P..

Okoliczność bezsporna, a nadto:

- testament, k. 6;
- odpis skrócony aktu zgonu, k. 7

W chwili śmierci spadkodawca pozostawał w związku małżeńskim z A. P.. Miał jednego syna, powoda. Ponadto miał jeszcze drugiego syna, który zmarł przed otwarciem spadku pozostawiając jednego syna.

Okoliczność bezsporna

Przed śmiercią spadkodawcy jego relacje z powodem były poprawne. Doszło jedynie do niewielkiego konfliktu mającego swoje podłoże w eksmisji brata powoda, D. P., przez spadkodawcę, bezdomności brata i ostatecznie jego śmierci.

Dowód:

- zeznania świadka K. Z., k. 73;
- zeznania świadka B. P., k. 74;
- zeznania świadka S. P., k. 75;
- zeznania świadka M. P. (2), k. 104-105;
- zeznania powoda, k. 156-157;

W skład spadku po spadkodawcy wchodził lokal mieszkalny położony w S. przy ul. (...) o wartości 196.100 złotych oraz jego wyposażenie o wartości 3.630 złotych.

Dowód:

- opinia biegłego z zakresu wyceny majątku ruchomego, k. 163-174;
- opinia biegłego z zakresu szacowania wartości nieruchomości, k. 213-260;
- zeznania powoda, k. 156-157;
- zeznania pozwanej, k. 157-158;

Pismem z 11 czerwca 2015 roku powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 30.000 złotych tytułem zachowku przysługującego mu po śmierci ojca. Wezwanie to zostało doręczone pozwanej dnia 16 czerwca 2015 roku.

Dowód:

- pismo z 11 czerwca 2015 roku, k. 8-10;

Pozwana ma 73 lata. Z wykształcenia jest pielęgniarką. Obecnie nie pracuje, pobiera emeryturę w wysokości ok. 1.700 złotych netto. Jest to jedyny jej dochód. Posiada zadłużenie w braku w wysokości ok. 8.000 złotych. Miesięcznie

wydatkuje po 400 złotych na leki, 400 złotych na spłatę pożyczki, 450 złotych na mieszkanie i 110 złotych na telewizję. Co miesiąc pożycza pieniądze od sąsiadki.

Okoliczność bezsporna, a nadto:

- zeznania pozwanej, k. 157-158;

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się uzasadnione.

Zgodnie z treścią art. 991 § 1 k.c. zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni – dwie trzecie wartości udziały spadkowego, który by mu przypadła przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach – połowa wartości tego udziału.

Mając na uwadze powyższe okoliczności powód winien był wykazać, że jest spadkobiercą po R. P., jak również wartość schedy spadkowej, która by mu przysługiwała w razie dziedziczenia ustawowego. W ocenie sądu powód udowodniła te okoliczności.

Bezsporne było to, że powód jest spadkobiercą ustawowym po R. P., zmarłym dnia 22 września 2014 roku. Poza sporem było także to, że w chwili śmierci spadkodawca pozostawał w związku małżeńskim. Nadto miał dwóch synów, w tym powoda oraz D. P., który zmarł przed nim. Uwzględniając dyspozycję wynikającą z art. 931 § 1 i 2 k.c., udział spadkowy, który przysługiwałby powodowi w razie dziedziczenia ustawowego wynosił 1/3 części spadku.

Nie było sporu między stronami co do składu majątku spadkowego, który stanowiły: lokal mieszkalny położony w S. przy ul. (...) oraz jego wyposażenie. Wartość tych składników została ustalona przez sąd na podstawie dowodów z opinii biegłych i wynosiła odpowiednio: 196.100 złotych i 3.630 złotych. W takim stanie rzeczy wartość całego spadku wynosiła łącznie 199.730 złotych, a zatem wartość schedy powoda stanowiła wartość 66.576,67 złotych. Uwzględniając treść art. 991 § 1 k.c. wartość zachowku stanowi połowa udziału, który przysługiwałby spadkobiercy w razie dziedziczenia ustawowego. Kwota ta przekracza 30.000 złotych, których żądał powód. W takim stanie rzeczy jego żądanie zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W toku procesu pozwana podniosła, że spadkodawca wydziedziczył powoda. Zgodnie z treścią art. 1008 k.c. spadkodawca może w testamencie pozbawić zstępnym, małżonka i rodziców zachowku (wydziedziczenie) w określonych w tym przepisie przypadkach. Zwrócić jednak należy uwagę na to, że wydziedziczenie takie może nastąpić wyłącznie w testamencie. Z treści testamentu z 3 października 2008 roku, stanowiącego podstawę dziedziczenia, nie wynikało, by spadkodawca pozbawił powoda prawa do zachowku.

Pozwana podniosła, że żądanie powoda nie zasługuje na uwzględnienie ze względu na naruszenie zasad współżycia społecznego. Zgodnie z treścią art. 5 k.c. nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. W pierwszej kolejności zważyć należy, że pozwana nie wskazała, którą z zasad współżycia społecznego żądanie powoda narusza. Pozwana podniosła, że powód nie utrzymywał kontaktów rodzinnych. Niemniej jednak okoliczności tej nie wykazała. Z zeznań świadków K. Z., B. P., S. P. i M. P. (2) wynikało, że relacje między powodem a jego ojcem były co najmniej poprawne, przy czym czasowo pogorszyły się po eksmisji D. P. z lokalu przy ul. (...). Świadczyli, że powód spotykał się z ojcem, przy czym ze względu na konflikt między stronami, ich relacje osłabły, zaś spotkania stały się bardziej sporadyczne i odbywały się poza miejscem zamieszkania spadkodawcy. W toku procesu jedynie świadek H. P. zeznała, że spadkodawca nie wspominał o istnieniu powoda oraz nie widział go w mieszkaniu spadkodawcy. Niemniej jednak zwrócić należy uwagę na to, że świadek zeznała, że spadkodawca wspominał o rodzinie i wielokrotnie wspominał o wnukach.

Ostatecznie pozwana podniosła, że nie posiada odpowiednich środków na zapłatę zachowku na rzecz powoda. Niemniej jednak zwrócić należy uwagę na to, że stan finansowy zobowiązanego nie wpływa na istnienie oraz wymagalność roszczenia. Nie stanowi jednocześnie przesłanki negatywnej w postaci naruszenia zasad współżycia społecznego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności sąd uwzględnił powództwo co do należności głównej w całości, o czym orzekł jak w pkt I sentencji. O roszczeniu odsetkowym orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Zwrócić należy uwagę na to, że termin spełnienia świadczenia z tytułu zachowku nie jest oznaczony, wobec czego dłużnik winien je spełnić niezwłocznie po wezwaniu go do jego spełnienia. Pismem z 11 czerwca 2015 roku powód wezwał pozwaną do spełnienia świadczenia, przy czym pismo to zostało doręczone pozwanej dnia 16 czerwca 2015 roku, wobec czego termin do spełnienia świadczenia upływał jej z dniem 30 czerwca 2015 roku. W takim stanie rzeczy z dniem 1 lipca 2016 roku popadła w opóźnienie.

W pozostałym zakresie sąd winien oddalić powództwo, o czym orzekł jak w pkt II sentencji.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Mając na uwadze wysokość dochodów i zobowiązań pozwanej, jak również wysokość zasądzonego świadczenia sąd ustalił, że poniesienie przez nią dodatkowo kosztów procesu pozostawałoby w sprzeczności z zasadami słuszności. W takim stanie rzeczy orzekł jak w pkt III sentencji.